

CATHERINE WALSH

Kalėdu pūga

Iš anglų kalbos vertė
Augustė Čebelytė-Matulevičienė

Sofoklis

VILNIUS, 2024

Šią skiriu Lucy

ĮSPĖJIMAS SKAITYTOJUI

Šioje knygoje aprašomi santykiai turi emocinės prievartos elementų. Jei manote, kad tai gali būti jums jautri tema, skaitykite atsargiai.

PROLOGAS

MEGAN

O, kad neavėčiau aukštakulnių.

Būtų gerai, kad nevilkėčiau vestuvinės suknelės, bet labiausiai gailiuosi, jog apsiaviau aukštakulnius, nes dabar veik neįmanoma bėgti. Padėtį dar labiau sunkina į odą įsirėžę naujutėlės nuotakos liemenėlės dirželiai ir šimtai milijonų skalpą tempiančių segtukų.

O, kad nebūčiau nutarusi susirišti plaukų.

Dabar gailiuosi virtinės dalykų.

Ir karštai trokštu, kad teta Suzana padėtų tą prakeiktą telefoną.

Kyšteliu nosį už kampo, iš kur matyti, kaip ji žirgluoja po viešbučio koridorių. Dėvi ryškiai rožinę suknelę ir įmantrią baltą skrybėlaitę. Kažkodėl nusprendė, kad tinkamiausia vieta pačiam svarbiausiam pokalbiui – aikštelė prie liftų.

Ką ji apskritai čia daro? Ar neturėtų būti bažnyčioje? Jei aš turėčiau būti bažnyčioje, tai ji tuo labiau, bet kažkodėl nėra. Kažkodėl ji čia. Garsiai vograuja į telefoną ir užstoja man pabėgimo kelią.

Pabėgimo kelią. Jėzau. Ar negalėtum būti dar dramatiškesnė, Megan? Nagi, pabandyk.

Teta Suzana nusikvatoja ir atsigręžia, tad prisišlieju prie sienos, kad dingčiau iš vaizdo. Galbūt ji – ženklas. Ryškiai

rožinis ženklas, bylojantis, kad priėmiau kvailą sprendimą ir verčiau grįžčiau į kambarį laukti fotografo. Išleidom galybę pinigų, kad jį nusamdytume. Tiesą sakant, visa diena atsiėjo įspūdingą sumelę, bet ypač fotografas.

Kita vertus, maistas kainavo dar brangiau.

Bet maistą vis tiek galima valgyti, ar ne? Kitaip būsim beprasmiškai iššvaistę prieš daugybę savaičių sumokėtus pinigus.

Reikėjo palikti raštelį ant veidrodžio.

„Atleiskit, kad sušikau dieną, bet bent pasimėgaukit krabų paplotėliais!“

Užtenka apie tai pagalvoti, kad grįžtelėčiau į kambarį, bet teta Suzana vėl kvatoja. Jos juokas toks griausmingas ir staigus, kad jaučiuosi it aplieta šaltu vandeniu. Ne. Atgal negrįšiu. Negrįšiu, nes man reikia nešdintis.

Reikia maut iš čia. Reikia maut iš čia. Reikia *maut*.

Atsiplėšiu nuo sienos ir mėginu įsiteigti, kad esu pilna ryžto ir narsos, o ne kavos ir šleikštulio, kai palieku liftus užnugary ir pasuku prie tarnybinių laiptų, kuriuos praėjau kiek anksčiau.

Galėčiau prisiekti, kad šįryt nubudusi nė nenutuokiau, ką iškrėsiu. Tai – ne mano būdai. Turiu minty šį skubotą, paskutinę minutę priimtą sprendimą. Įprastai aš gana rami, šalto proto, bet šįkart tiesiog *negaliu*. Negaliu tekėti už Izaoko. Turbūt reikia džiaugtis, kad supratau tai šiandien, o ne po pusmečio. Geriau nutraukti viską dabar, nei visą gyvenimą gailėtis suklydus.

Apsispręsti padėjo dėdė Tedas. Tai dėdė Tedas, lydimas kitų šeimos narių, prieš valandą užsuko į mano kambarį ir įteikė neužklijuotą voką. Tokį patį, kokį davė per

Komuniją, vėliau Sutvirtinimą ir iki šiol atneša į kiekvieną gimtadienį bei Kalėdas. Viduje būna jo tvarkinga, grakščia rašysena užrašytas atvirukas ir keli šiugždantys banknotai, kad „padėtų pratempti“.

Gavusi voką beregint apsisprendžiau. Galbūt net laukiau tos akimirkos. Nes žinojau, kad jei paspruksiu anksčiau, jei nutrauksiu pasiruošimą dar likus laiko, visi spės mane perkalbėti.

Su savimi turiu tik kuprinę – seną nutriušusį mokyklinį krepšį, šlyt pašurpinusį mamą. Mygau, kad leistų jį pasiimti dėl paauglystės sentimentų. Viduje telefonas, piniginė ir drabužiai, kuriuos vilkėdama atvykau į viešbutį, bet persirengti nėra kada. Apskritai niekam nėra laiko, tik išdumti.

Lengviau pasakyt nei padaryt.

Pasirodo, nuotaka savo vestuvių dieną negali nė į tualetą nueiti be mažiausiai trijų padėjėjų. Prireikė gerokai pazirzti ir kelis sykius pakartoti, jog noriu minutėlės ramybės, kad paliktų mane vieną. Bet turbūt neprabėgs nė penkios minutės, ir kas nors atleks manęs ieškoti, o juk vilkiu pūstą baltą suknelę. Užduotis nesunki.

Įsikibusi į turėklą nerangiai bildu laiptais. Regis, leidžiuosi ištisą valandą, bet turbūt praeina tik minutė, kai išnyru į beveik tokį patį koridorių ir nuseku ryškiai žalią išėjimo rodyklę, vedančią į galinę pastato pusę.

Aplink nieko daugiau nematyti.

Taip ir maniau. Visi svečiai – gretimoje bažnyčioje, o dauguma viešbučio darbuotojų tikriausiai vestibulyje, ruošiasi džiaugsmingai mane išlydėti. Jų tinklalapyje apstu tokių nuotraukų. Tai – viena iš jų teikiamų vestuvinių paketo paslaugų. Žiūrinėdama fotografijas galvojau, kad darbuotojų dėmesys visai mielas, bet dabar tokia mintis

ragina paspartinti žingsnį ir pasikaišioti sijoną, padurkams pradėjus kliūti už batelių.

Derėjo nuodugniau viską apmąstyti. Gal net atsivežti sportbačius. Kam nors pasipasakoti.

Derėjo pasidomėti, ar pasinaudojus avariniu išėjimu įsijungia signalizacija.

Išgąstis apninka išsyk, kai išmaunu pro dviveres duris. Krūpteliu ir laukiu, kad tuoj tuoj užkauptų sirena ar plyks-telėtų šviesos. Bet nieko nenutinka, tik šurpiai džergžte-lėdamos užsitrenkia durys.

Ištrūkau.

Gaudydama kvapą svarstau, gal vis dėlto užklups abe-jonės, bet taip nenutinka, priešingai – nuojauta kužda kuo skubiau tepti slides. Neskaitant kelių nesėkmių su pieno produktais, ji niekad manęs neapvylė. Man tik reikia pasi-gauti taksi. Reikia pasigauti taksi, ir galėsiu...

– Pasiklydai?

Krūpteliu. Bijau, kad net cypteliu, kai išgirdusi klausi-mą apsisuku ant kulno ir išvystu visai šalia stovintį vyrą.

Kristianą.

Nuščiūvu ir stypsau kaip įbesta. Pirma galvon šaunanti mintis, kurios nusitveria mano iškankintas, sujauktas pro-tas: ką, po galais, mano vestuvėse daro Kristianas Ficpa-trikas? Juk nekviečiau jo. Nors vaikystėje kartu mokėmės, esam persimetę ne daugiau nei pora žodžių, o ir dabar matau jį tik probėgšmais, kai užsuka į miestelį aplankyti tėvų.

Bet nė nespėjusi užduoti klausimo suvokiu, kur šuo pakastas. Kodėl jo turėtų nebūti? Mano motina pakvietė vi-sus. Trečios eilės antros kartos pusbrolius, draugų draugų draugus. Va tokios tai vestuvės. Gali būti, kad ji surado bent pusę vaikų iš mano grupės vasaros stovykloje, į kurią

vykau būdama dvylikos. O gal net visus. Tai ką jau kalbėti apie tuos, su kuriais kartu mokiausi.

Pavyzdžiui, Kristianą Ficpatriką.

Jis stovi šešėlyje durų kairėje su telefonu vienoje rankoje ir smilkstančia cigarete kitoje. Tamsūs plaukai sulaižyti atgal, į akis krenta kaklaryšis. Nustembu. Na, taip, žinau, kad mano vestuvės, bet jis nekart, *niekada* neryšėdavo kaklaraiščio, net kai to reikalaudavo mokykla, o štai dabar regiu jį su tvarkingu, šilkinu, žalsvai mėlynu mazgu kaklo duobutėje.

Tai mane netikėtai sujaudina. Tarytum būtų dėl manęs pasistengęs. Bet netrukus jo žvilgsnis perlieja suknelę, galop nukrypsta prie kuprinės, ir jo apžiūrinėjama vėl sudirgstu, oda ima šurpti. Kristianas – ne skundikas. Kita vertus, vaikystėje nuolat atsidurdavo sumaišties sūkurėje, tad įsivaizduoju, jog pakeltų triukšmą vien tam, kad pasismagintų.

Baięš varstyti mane akimis pakelia žvilgsnį, nutaiso neperskaitomą išraišką, prisikiša cigaretę prie lūpų ir lėtai užsitraukia.

O, ne.

– Kristianai...

– Megan. – Jis ištaria mano vardą truputį pašaipiai, tarsi būtume nusikėlę į mokyklos žaidimų aikštelę, bet neatrodo nusiteikęs įgelti. Veikiau pralinks mėjęs. – Reikia pagalbos?

Papurtau galvą, jis dar sykį užsitraukia. Nė vienas nekrustelimo.

– Na, – galop priduria, – jei tu niekam nesakysi, tai ir aš ne.

Įstengiu tik spygsoti, tad neapsikentęs jis mosteli cigarete ir, išpūtęs pro lūpų kamputį trumpą dūmų srovelę, paragina:

– Na, tai eik.

Vyrukas sutelkia dėmesį į telefoną ir puola naršyti, apsimeta, kad manęs nėra. Tarsi nebūčiau ką tik...

Oi.

Lukteliu dar minutę, bet įsitikinusi, kad jis nejuokauja, žengiu nedrąsų žingsnelį į priekį, tada dar vieną ir dar, kol galiausiai praeinu pro jį, o širdis vėl įninka tuksėti.

– Laisvė kitoje pusėje! – staiga šūkteli. Apsigrėžiu, dar sykį maunu pro šalį ir suniurnu vos girdimą padėką. Niekada nepamiršiu ką tik patirtos gėdos. Bet dabar tai – mažiausia bėda.

Skuosdama aplink pastatą jaučiu jo įsmeigtą žvilgsnį, bet nekreipiu dėmesio, pasuku už kampo ir atsiduriu viešbučio stovėjimo aikštelėje. Nors automobilių apstu, žmonių nematyti – be manęs, čia stoviniuoja tik pora taksistų, saugančių, kad kiti vairuotojai neužimtų jų vietų.

Šmurkšteliu į pirmą pasitaikiusį automobilį, taip išgąsdindama vargšą vyriškį priekinėje sėdynėje, vos prieš akimirką lindėjusį laikraštyje.

– Kas per... – Man trinktelėjus durelėmis, jis kilsteli išplėstas akis į galinio vaizdo veidrodėlį, paskui atsisuka ir nužvelgia mane. – Nuotaka?

– Ne. – Pasikaišau sijoną ir atsegu kuprinę. Na, juk nemeluoju. Jau nebe. – Jūs laisvas? Turiu grynųjų. Daug. Grynųjų prikimštus vokus.

Mano balsas darosi vis spigesnis, tad jo išraiška sušvelnėja, jis pasilenkia patapšnoti man rankos.

– Nesijaudink, širdėle. Tikiu tavim.

– Žinau, kaip atrodo, bet aš...

– Vairuoju jau keturiasdešimt metų. Manai, esi pirma pabėgusi nuotaka, kurią vežu? – Jis susikaupia ir nusigręžia į priekį. – Tik pasakyk, kur, ir keliausim.

Jis toks malonus, kad vos neapsiverkiu.

– Į Dubliną, – pratariau. – Prašyčiau.

Prisidengusi išgalvotu vardu užsisakiau kažkokį viešbutį, kuriame ketinu pagyventi, kol nuspręsiu, ką daryti toliau. Mieste ničnieko nepažįstu, tad galiu būti tikra, kad niekas manęs neieškos.

Bet vairuotojas delsia.

– Ak, – švelniai murmteli. – Maniau, kad norėsi į traukinių stotį. Kelias tolimas. Jei tik galėčiau įsitikinti, kad turi...

Švysteliu ant keleivio sėdynės voka, ir taksistas kaipmat užgieda kitą giesmelę:

– Puikumėlis! Ar turi mėgstamą radijo stotį?

Papurtau galvą. Vairuotojui įjungus pavarą, grįžteliu į galinį langą, bet nežinau, ką tikiuosi išvysianti. Manęs ieškantį Izaoką? Rankas grąžančią močiutę? Matau tik automobilius ir kitus vairuotojus, lydinčius mus smalsiais žvilgsniais. Nors jaučiuosi kalta dėl šuniui ant uodegos nueisiančio vakarėlio, melo ir gana staigaus pasitraukimo iš to, kas buvo numatyta kaip mano būsimas gyvenimas, nesigailiu. Viskas susiklostė taip, kad teisingiausias sprendimas sykiu dramatiškiausias. Mane gelbstinčiam vairuotojui tolstant nuo stovėjimo aikštelės, jaučiu tik palengvėjimą, kad palieku viešbutį, bažnyčią ir savo ateitį užnugary.

PIRMAS SKYRIUS

KRISTIANAS

Po penkerių metų

Šitoj smuklėj atsiduoda kaip sporto salėj. Tiksliau, kaip sporto salės persirengimo kambary. Kaip sporto salės persirengimo kambary pirmą dieną po Kalėdų, kai šis pasidaro sausakimšas nuo prakaituotų kūnų, drėgnų rankšluosčių ir į asmeninę erdvę besiveržiančių sportininkų. Nes čia irgi per daug žmonių. Per daug garsiakalbių, šliurpiančių žmonių, kaip ta moteris man už nugaros, besistengianti prasisprausti pro mano kėdę, bet neįstengianti to padaryti kitaip, kaip tik suvarydama alkūnę man į nugarą.

Užsikvempiu priekin ir siekteliu savo gėrimo, kad pasitraukčiau nuo jos, bet galiausiai tik krūpteliu, nes grupelė šalia mūsų pratrūksta triukšmingu juoku. Iš pažiūros turistai. Šeši žvaliai nusiteikę jaunuoliai prabangiais lietpalčiais ir patogiais žygio batais. Vokiečiai?

– Kristianai.

O gal olandai.

– *Kristianai.*

– Ką? – Atplėšęs nuo jų žvilgsnį įsitikinu, kad kitapus nedidelio staliuko į mane spitrija Zoja.

– Tai kaip? Ar man tiktų kirpčiukai?

– Kas? – Pro šalį spraudžiasi dar vienas žmogus. Gaunu dar vieną niuksą alkūne.

- Kirpčiukai, – pakartoja Zoja.
- Aha, – išsiblaškęs tarsteliu. – Kodėl ne.
- Ne ilgi, – nutaisiusi mirtinai rimtą miną mosikuoja sau prie kaktos. – Va iki čia.
- Skamba gerai.
- Bet ar *atrodys* gerai?
- Iš kur man žinot, jei... *Atsargiai!* – drėbteliu, kai kažkoks bičiukas pigiu kostiumu vos neužverčia man ant galvos taurės vyno.

Zoja susiraukia.

– Man regis, visai nesimėgauji vakaru, kad ir kaip stengčiausi palaikyti pokalbį.

– Puikiai leidžiu laiką, – sumurmu. – Esu tikras, kad mielai įsitraukčiau į pokalbį, jei girdėčiau, ką sakai, bet negirdžiu. Tau nesiseka išrinkti vietų.

Jai atvimpa žandikaulis.

– Čia mano mėgstamiausia smuklė.

– Čia sausakimša.

– Na, ji patinka ne man vienai. Įprastai nebūna tokia prigrūsta, – priduria. – Tai vis per lietu.

Taip, tikrai lyja. Matau, kaip į vitražą jai virš galvos atsimuša įkypos, smarkios vandens čiurkšlės. Tai paaikrina tvyrantį drėgmės tvaiką. Ir staigų biurų darbuotojų, kurie po dienos prie stalų atrodo mažumėlę užsisėdėję, antplūdį.

– O ką manai apie kirpčius? – klausia Zoja.

– Apie ką tu...

– Apie *kirpčiukus*. – Jos balse girdėti neviltis. Tarsi viską gadinčiau aš, o ne aplinka. – Pasistenk. Maniau, kad galėsi padėti.

– Kodėl tau šovė tokia mintis?

– Nes tavo plaukai nuostabūs! – šūkteli ji. – Tik pažvelk į juos! Tokie tankūs ir švelnūs.